

Hračky mají pro děti nezastupitelnou úlohu – i když v první řadě poskytují zábavu a uspokojení ze hry, pomáhají rozvíjet a zdokonaľovat schopnosti fyzické i duševní. Nejprve přijde na řadu motorika, i ta jemnější, přidá se porozumění pravidlům a trénink trpělivosti. Později začne dítě přemýšlet strategicky a v souvislostech. Co si o tom myslí odborníci? A jaký názor mají maminky? Podívejte se do speciálu, v němž najdete i tipy na hračky, které pomáhají zábavně rozvíjet dětské dovednosti.

Hrajeme si
a poznáváme

MIMINKO 6/2023
SPECIÁL

Hra rozvíjí a pomáhá poznávat

TIP
PRO VÁS

BABY born Storybook Princezna s jednorozcem

Řada BABY born Storybook se rozšířila o tři nové pohádkové princezny a jejich jednorozce, které nadchnou nejen svým roztomilým vzhledem, ale i funkcemi, se kterými si užijete spoustu zábavy. Součástí každého balení je oboustranná kulisa, díky níž si budete moci postavit vlastní divadélko a zahrát si různé pohádkové příběhy.

Děti se toho v prvních letech života dokážou spoustu naučit. Z ležícího miminka se stane neposeda, který chvíli nevydrží na jednom místě. Od prvních dorozumivacích signálů se propracuje k vyprávění příběhů, zpívání a nápodobě činností dospělých. Přirozeným způsobem mu k tomu pomáhají hry a hračky.

Miminko, batole i předškolák, všechny děti potřebují zábavu. Vlastně od narození si prostřednictvím hry osvojují dovednosti, poznávají svět a odkoukávají vzory chování.

Podle čeho hry pro děti vybírat

Když ukážete miminku nějaký předmět, nejprve si jej dobře prohlédne a ihned poté po něm vztáhne obě ruce, aby jej mohl prozkoumat zblízka. Ovšem první způsob zkoumání bude znamenat hlavně důkladné olízání, ocumlání nebo alespoň „oslintání“. Ke hře proto nevybíráme předměty špičaté, s ostrými hranami, nebo takové, které se nedají důkladně umýt. Děťátko ve věku několika měsíců čile vrhá vším kolem sebe, proto by mělo dostávat do ruky předměty lehké a měkké. U kojenců jsou velmi oblíbené hračky vyrobené z různých materiálů. Miminko může zkoumat, co je hebké a co drsné, rozlišovat teplé a studené, vydovádí se se zrcátkem, které bývá vyrobeno z bezpečné fólie.

Jakmile dojde na první krůčky, zájem se obrací k jiným hračkám. Vozíčky, autíčka, kočárky, děti láká vše, co se pohybuje a ještě lépe, ony samy s tím mohou hýbat. Brzy vezme dítě do ruky tužku a touží pomalovat vše, co je v dosahu. Batolata velmi ráda čmárají, pro což jim můžeme poskytnout příležitost buď ve formě tabule nebo role papíru upevněné tak, aby bylo možné papír po pokreslení odtrhnout a kreslit dál. Nebo mu můžeme pořídit malý stoleček a natřít jej tabulovou barvou. S křídami pak malý umělec může dát průchod své fantazii.

Hodně dětí miluje hru bez jakýchkoliv rekvizit, zkrátka „jen jako“. Tímto způsobem se dá chodit nakupovat do obchodu, vařit a provozovat řadu dalších činností, při nichž se jen tváříme, že děláme to či ono. Vyjádření pohybem a slovním doprovodem bez použití nějakých předmětů skvěle rozvíjí představivost a kreativitu. Tyto hry se dají hrát kdekoliv, protože není potřeba nic než fantazie, dobrá vůle a dost času.

Místo a čas pro hru

Děti předškolního věku mají často svou postýlku v ložnici rodičů a teprve se začátkem školní docházky se uvažuje o jejich vlastním pokojíčku. I tak by ale měl mít mrňouš prostor pro hru, kde mají hračky své místo, pokud si postaví nějaký výtvar ze stavebnice, může si jej nechat vystavený a ví, kde své hračky zítra najde. Vhodný způsob uložení hraček je v nízkých skříňkách s dvířky, která jdou lehce otevřít, do nichž se ne-

práší a dítě si do nich může hračky samo ukládat. Dítěti trvá dlouho, než se naučí své věci pěkně uložit. Mělo by ale vědět, že každá věc má své místo a učit se své věci dávat tam, kam patří.

Hrací stolek a židlička mají odpovídat správnému sezení – nohy dosáhnou chodidly na podlahu, opěrka zad je ve správném úhlu. Stolek je vhodně osvětlen a dítě má na něm dostatek prostoru. Nestačí jeden zdroj světla – lustr u stropu. Při prohlížení obrázků v knížce, psaní či kreslení nebo stavění stavebnice z drobnějších kostek je zapotřebí bodové světlo umístěné tak, aby osvětlovalo pracovní plochu, kde si dítě hraje.

A jak stanovit čas na hru? Dítě by mělo vědět, kdy si může vyndat hračky a počítat s dostatečným prostorem pro realizaci svých hracích plánů. Když se chystáme odejít z domova, podávat večeri a podobně, dítě by se to mělo dozvědět včas. Přestože jeho pojem o čase není vždy zcela reálný, lépe se přizpůsobí situaci, když ví, co bude následovat.

Dánské hračky Flexa Play

Ve Skibi Kids nově najdete nabídku hraček severské značky Flexa. Jsou vyrobeny tak, aby byly nejen zábavné a inspirativní na hraní, ale zároveň pomáhají rozvíjet celou řadu dovedností dítěte. Kromě dětských dřevěných kuchyňek a doplňků v nabídce objevíte hudební nástroje, stavebnice a auta – hračky, které dětem umožňují také trávit čas vlastní zábavou. Všechny produkty jsou principiálně navrženy v tlumených barvách, aby zabránily nadměrné stimulaci dětí, navíc tato jemná barevná škála v půvabném skandinávském stylu krásně ladí s jakýmkoli interiérem.

Hračky učí děti úspěchu a podporují zvědavost

Život je velmi pestrý a ona rozmanitost se hezky propisuje do každého aspektu našeho bytí. Byť se to na první dobrou nezdá, platí to i v otázce hraček.

I když se pohled na ideální množství, povahu a vůbec potřebu hraček individuálně různí, k dětem hračky patří. A právě o nich jsem si podrobně povídala se zkušenou pedagožkou Mgr. Anetou Štěpánkovou, DiS.

O velké množství tu nejde

Každý rodič určitě řešil dilema, zda dítětu tu či onu hračku koupit. Bude mu tento kousek k něčemu? Využije hračku? A kdo to všechno konečně bude uklízet? Oblíbená lektorka se nad

situaci zamýšlí i jinak a nabízí různé úhly pohledu. „Odborníci hovoří o tom, že hračky jsou přirozenou součástí dětského světa. Ovlivňují nejen jejich vývoj, ale také výchovu a vzdělávání. Měly by jim přinášet potěšení, možnost učit se a rozvíjet. Italská lékařka Maria Montessori naopak tvrdila, že se dítě k hračce ubírá pouze v případě, že nemá nic lepšího na práci.“

Dále upřesňuje: „Mnozí dospělí si myslí, že když malé dítě posadí mezi hromadu hraček, bude si hrát samo. Opač je ale pravdou. Jakmile kolem sebe dítě má větší množství předmětů, není schopné se pořádně soustředit ani na jeden z nich. Jeho pozornost je značně roztříštěná. Výzkumy dokazují, že jakmile si máme vybrat jednu ze šesti věcí, nastává v naší hlavě zmatek. Jako rodiče jsme plně zodpovědní za počet hraček v dětském pokoji i za to, jakým způsobem je dítě bude uklízet. Dítěti od narození do tří let stačí pouze 6 – 8 hraček s občasnou obměnou. Jejich uložení by mělo být přehledné a jasné. Ideálním řešením jsou otevřené police v úrovni očí dítěte, na které snadno dosáhne.“

Otázku množství hraček pedagožka uzavírá následovně: „Ještě nikdy jsem neslyšela o tom, že by dítě kvůli nedostatku hraček trpělo. Platí tedy pravidlo: Čím méně hraček, tím více kreativity. A nejen to, dítě se na hračky dokáže daleko lépe soustředit a prozkoumávat je do větší hloubky. Nebojte se, že se vaše dítě bude málo nebo špatně rozvíjet, když množství hraček výrazně zredukujete. Jestli děti potřebují něčeho víc, tak je to rozhodně náš čas a prostor na společné hraní.“

Rozvoj hravě a zdravě

Chceme-li si hrát s nejmenšími mrňousky, vystačíme si s málem. Tu popadneme chrastítko, tam se vydovádíme s pěnovými kostkami nebo legračně předvádíme zvířátka. Zvědavé batole nás i za toto málo odmění zvonivým smíchem. S většími dětmi už se pouštíme do her na nejrůznější profese, „stavebnicujeme“ jako diví a dětské kreativní hry mnohdy ohromí i nás, dospělé. Učitelka Aneta Štěpánková nás vlídně provedla každým druhem hry zvlášť.

Nejprve jsme se podívali na mnohočetné benefity, které přinášejí například hry na obchod či na ordinaci: „Děti se takovými činnostmi přibližují světu dospělých a dostávají se do různých rolí. Například skutečné společné nákupy jsou pro ně značně nekomfortní, jelikož se tam nemohou projevit. Ve svém pokojíčku se

„Mnozí dospělí si myslí, že když malé dítě posadí mezi hromadu hraček, bude si hrát samo. Opak je ale pravdou. Jakmile kolem sebe dítě má větší množství předmětů, není schopné se pořádně soustředit ani na jeden z nich. Jeho pozornost je značně roztříštěná. Výzkumy dokazují, že jakmile si máme vybrat jednu ze šesti věcí, nastává v naší hlavě zmatek. Jako rodiče jsme plně zodpovědní za počet hraček v dětském pokoji i za to, jakým způsobem je dítě bude uklízet. Dítěti od narození do tří let stačí pouze 6 – 8 hraček s občasnou obměnou.“

cítí bezpečně a ukazují nám svou autenticitu. Mezi dovednostmi, které si zde děti osvojují, se řadí: počítání, práce s penězi, seznamování s potravinami, osvojování zdvořilostních návyků, posilování sociálního kontaktu, apod.“ Aneta Štěpánková také dodává, že si zároveň naše ratolesti v bezpečném a láskyplném prostředí vyzkoušejí, co role prodávajícího obnáší. Postupně dochází k posilování vlastních hodnot, sebevědomí, komunikačních a manipulačních dovedností. „Hra na lékaře nebo zubaře je prospěšná pro předcházení traumatu z jejich návštěvy a případného ošetření. Můžete tak děti hravě připravit na to, co je v ordinacích čeká,“ říká.

Všechno, co kolem sebe dítě vidí, slyší a vnímá celým tělem, promítá následně do hry. „Když za námi přijde, že by si chtělo hrát, měli bychom si najít alespoň malou chvilku. Jako

rodiče máme schopnost naučit své děti něco nového a vysvětlit jim, jak věci nebo hračky fungují. Společně strávený čas s dítětem významně podporuje a posiluje jeho důvěru v nás samotné. Taková hra na kavárnu může být perfektní průpravou do praktického života. Dítě se ve vzájemné interakci s námi učí naslouchat a vhodně komunikovat,“ doplňuje.

Lektorka dál přechází ke stavebnicím: „Jsou skvělé pro rozvoj konstruktivního myšlení. Dítě musí hodně přemýšlet, co, kam a jak dát, aby mu to nespadlo. U stavění kostek si naplňuje spoustu vývojových potřeb, jako je například opakování a bourání. Učí se úspěchu i neúspěchu, posiluje své sebevědomí a postupně získává zkušenosti pro rozvoj dalších dovedností.“ Hravou krasojízdu pak zakončuje kreativní linkou: „Kreativní hry jsou činnosti, které podporují především zvědavost a představivost dítěte. Jedná se o kreslení, zpívání písniček, hru s kostkami nebo stavebnicí. Vhodnými předměty jsou třeba papírové krabice, kelímek, korálky a další. Doporučuji rodičům zahrnout takové hry, u nichž mohou být děti hlavními iniciátory a hru si takzvaně samy řídit. Určitě neopomeňte pobyt v přírodě. Každý klacík, kaluž nebo list vzbuzují v dítěti velkou chuť poznávat a objevovat svět. Opakem těchto aktivit je pasivní sezení dítěte u obrazovky.“

Asistence na požádání

My, dospělí, můžeme znejistit také v souvislosti s tím, jak moc si vlastně s dětmi hrát. Nevměšuji se už příliš? Nehraji si s prckem naopak žalostně málo? Nepodcenila jsem něco? I tato tápavá zašmodrchání lektorka rozplétá: „Vytvářejte dětem příjemné a bezpečné prostředí na hraní a nechte je rozhodnout se, zda vás ke hře přizvou či nikoliv. Pokud si dítě hraje samo, potřebuje vědět, že nás má nablízku. Pro některé děti může naše přítomnost znamenat větší pocit bezpečí. U hry dětem pomáhejte, zapojte se, ale nikdy ne víc, než je to potřeba.“

Povídání nakonec pedagožka uzavírá milým vzkazem pro maminky i tatínky: „Najděte si alespoň patnáct minut denně na hraní se svými dětmi. I kdyby to mělo být těsně před spaním, každá minuta se počítá. Stále více dětí čelí tomu, že je rodiče vyzvednou ze školky, dají jim večeři a... honem vyčistit zoubky, pohádku nebo tablet do ruky a spát. Zítra je taky den. Jenže jejich den často postrádá aktivní účast rodičů při jejich hře. Dětem pak chybí sounáležitost a opravdový zájem o ně.“

Zvídavost je klíčem k ranému vývoji dětí

Jak podpořit dětský vývoj a učení se novým věcem? Malé děti jsou přirozeně zvědavé na všechno, co se kolem nich děje. Stačí je zaujmout a podat jim informace zábavnou formou. Novinky a dovednosti se na ně začnou samy „lepit“. Chce to ale zvolit vhodný způsob, jak jim je nabídnout.

V raném věku jsou děti přirozeně zvědavé a otevřené učit se novým věcem. Chtějí poznávat svět a zjišťovat, jak všechno kolem nich funguje. Rodiče a vzdělávací instituce jsou hlavními průvodci dětskou zvědavostí a mají klíčový vliv na jejich rozvoj. V prvních letech života mají děti zvýšenou schopnost učení a často si samy od sebe osvojí nespočet nových dovedností.

K úspěchu dětem pomáhá i touha objevovat a hledání odpovědí na neznámé. Podle průzkumu společnosti LEGO® však otázky od dětí nepřicházejí zcela spontánně, ale vždy je potřeba, aby téma nastolili rodiče a tím podpořili dětskou zvědavost. „Děti v předškolovém věku jsou přirozeně zvědavé a rodiče často zapomínají na to, že touhu zjišťovat nové věci musí v dětech neustále udržovat a podporovat. Přicházet s novými náměty, nastolovat otázky, mít na ně odpovědi a téma poznání a chápání světa hravou formou vysvětlovat. Pak se brány dětské zvědavosti otevřou a ony postupně pochopí, jaké procesy se kolem nich odehrávají,“ shodují se učitelky mateřských školek ve studii značky LEGO zaměřené na hraní dětí, kterou realizovala společnost Kantar.

Dítě sice přichází ze školky plné dojmů a vypadá to, že už o hraní s rodiči nestojí. Rozhodně se ale vyplatí najít si každý den pár minut, kdy si s ním povídáte, sdílíte zážitky z celého dne. Rozeberete aktivity, které ten den ve školce probíhaly, dítě se svěří i s nepříjemnými zážitky a s radostí se podělí o úspěchy a pozitivita. Povídání vede k prohlubování vztahu mezi rodičem a dítětem, podpoře fantazie, rozšíření slovní zásoby a zlepšení vyja-

dřovacích schopností. Pro ještě větší zábavu si můžete každodenní aktivity společně rovnou přehrávat na vašich oblíbených hračkách. Společným hraním se stavebnicemi se děti nejen seznámí s novými poznatky, ale zároveň se naučí tvořit, plánovat, naslouchat a objevovat své silné stránky, na kterých pak mohou stavět v běžném životě.

Výběr hraček s rozmyslem

Dítě se pomocí her a hraček učí a rozvíjí své schopnosti. Proto je výběr vhodných předmětů na hraní tak důležitý. Dítě totiž formují významným způsobem. Hračka může být velmi sofistikovaná, ale také úplně jednoduchá. Záleží také hodně na tom, do jaké míry se hře věnujeme spolu s dítětem. Pokud se aktivně zapojujeme a dokážeme dítě bavit písničkami nebo říkankami, hrát maňáskové divadlo s kapesníkem a napodobovat zvuky zvířat, pak si vystačíme opravdu s málem. Starší děti už ale od hry očekávají víc. Chtějí si osvojit dovednosti, které vidí u dospělých, touží si hrát na různá povolání, chodit nakupovat, pečovat o panenky. Jakmile batole povyroste do předškolního věku, přijdou ke slovu výtvarné pomůcky. Využijeme pastelky, plastelínu, nůžky s kulatými špičkami i lepidlo. Rozvíjení kreativity by mělo mít také své místo v denním programu dítěte. Kreslení, modelování, stavění z kostek a stavebnic, to vše rozvíjí fantazii a představivost.

Jak se máš, co děláš, jak se cítíš?

Ve vývoji děti hrají důležitou roli jak schopnosti a dovednosti, tak emoce. Učí se poznat své pocity, porozumět jim a umět s nimi pracovat. Velmi jim v tom mohou pomoci hry, které nejen zprostředkují běžné denní činnosti, ale také nálady nebo vztahy.

Bude vaše holčička paní doktorkou, nebo paní učitelkou? Chce být klučina slavným sportovcem nebo malými dětmi stále tolik obdivovaným popelářem či řidičem nákladáku? Už v útlém věku začínají děti objevovat, čím se zabývají dospělí. Odkoukají nejedno povolání, na něž si potom s kamarády nadšeně hrají. Hry na zaměstnání dokážou úspěšně konkurovat dobrodružstvím postaviček z filmových příběhů. Stejně tak děti zaujme, když mohou volit různé postoje svých postav – vyjádřit pomocí figurek radost nebo strach. Třeba taková návštěva lékaře, zejména když je mrňous nemocný. Po návratu domů si nezřídká se svými hračkami inscenuje celou situaci znovu. Utěšuje panáčky, že injekce nebolí a odřené koleno rychle spraví přiložený obvaz.

Také výrobce hraček zajímá, co děti ke svému vývoji potřebují. Například společnost LEGO Group uskutečnila globální průzkum, jehož se zúčastnilo i na tisíc dětí z České republiky. Průzkum prozradil, jak jsou na tom děti s vnímáním přátelství a obecně emocí. Zjistilo se, že osmi z deseti dětí pomáhají s problémy jejich kamarádi. Dvě třetiny dětí chtějí mít někoho, s kým si užijí zábavu. Díky přátelům se cítí 93 procent dětí šťastných. Není tudíž velkým překvapením, že dvě ze tří dětí si také přeje, aby hračky a postavičky, s nimiž si hrají, zobrazovaly různé emoce, aby lépe odrážely skutečný život.

LEGO® Friends Dům Autumn

Děti od 7 let se v domě plném přátelství seznámí s milou Autumn. Pozvala i Lea a Aliyu a čeká je spousta legrace. Nadšenci do pečení mohou pomoci Leovi posbírat jablka a pak z nich upéct koláč v kuchyni. Milovníci zvířat se zase mohou s Aliyu starat o nové hříbátko. V domě je spousta pokojů k prozkoumání, včetně kuchyně, útulného obývacího pokoje, jídelny, koupelny a pokoje Autumn, který je inspirován přírodou. Venku je také spousta zajímavých míst, včetně balkónu s teleskopem, notebookem a dalekohledem, kde kamarádi mohou pozorovat ptáky. Postupně mohou rodiče pořídit i další sady, díky nimž spolu budou kamarádi zažívat nová dobrodružství.

V tomto duchu se představila i nová řada postavíček, které mají i svůj seriál na YouTube. Noví hrdinové LEGO® Friends odpovídají skutečnému světu, v němž se dnešní děti pohybují, a přinášejí širokou škálu postav a charakteristik včetně neurodivergence, duševních poruch, pohlaví, kultury, etnické příslušnosti, fyzických rysů a schopností. Také příběhy nových hrdinů odrážejí reálné emoce a vztahy dětí a stávají se tak mnohem realističtějšími.

Jak se to dělá? A proč to tak je?

Děti jsou zvědavé, o tom vědí rodiče svoje. Otázky, které začínají slovem „proč“, jsou u batolat na denním pořádku. Na mnohé z nich dokážou dětem odpovědět hračky, které zobrazují věci a děje běžného dne.

Jak se dostane zelenina na talíř? Jak se staví dům? Rodiče, kteří pro děti představují průvodce, mohou podpořit jejich zvědavost nej-různějšími aktivitami. Může se jednat o různé hádanky, zábavné hry a hračky, díky nimž mohou malí badatelé získávat odpovědi na svoje otázky a přicházet tak věcem na kloub. Skvělou didaktickou pomůckou pro domácí hraní jsou také nové stavebnice z řady LEGO® DUPLO®, které nejen pomáhají poznávat svět, ale zdokonalují také dětskou motoriku. Stavebnice z řady LEGO® DUPLO® děti seznamují s různými tématy a přinášejí jim nové poznatky. Prostřednictvím hry tak třeba pochopí, jak se pěstuje zelenina, jak se pracuje na staveništi nebo jak to chodí na farmářském trhu.

LEGO® DUPLO® Stavenišťe

Tato stavebnice s řadou funkcí je nabitá detaily, které inspiřují k nápaditému hraní a pomáhají s rozvojem schopností sebevýjádření. Malé děti od dvou let se naučí pracovat v týmu na příkladu trojice dělníků na stavbě, kteří ovládají tři vozidla. Buldozer přiveze balvan, jeřáb ho uchopí a přenese do žlabu, kterým sklouzne do míchačky na cement. Až bude dílo hotovo, mohou si za odměnu dělníci na stavbě pochutnat na pizze. Mňam!

LEGO® DUPLO® Pojízdný rodinný dům

Se stavebnicí Pojízdný rodinný dům se děti vydají za dobrodružstvím společně se dvěma figurkami, které se vejdou do auta. Mohou si tak hrát na rodinný život na cestách, vyrazit na pohodovou dovolenou se společným posezením u táboráku, kde si lze vyprávět příběhy a popíjet horkou čokoládu. Na cestě mohou potkat spoustu zajímavých lidí, najít si nové přátele a užít si společně s nimi nekonečné množství zábavy.

LEGO® DUPLO® Moje první bio zahrádka

Stavebnice je plná doplňků a funkcí, které rodičům pomohou seznámit děti s konceptem ekosystému a vysvětlit jim, jak se pěstuje zelenina a ovoce, prostřednictvím barevných dílků, které se skládají na sebe. Malé ručky toho budou mít spoustu k objevování, včetně rajčete, mrkve, melounu, stromků, květin, hmyzu a kostek počasí. Dílky inspiřují k sebevýjádření a naučí je rozeznávat různé emoce, zatímco si s nimi budou užívat nekončící tvůrčí zábavu.

Maminky
si povídají

▼ DĚTI a společné hraní

Když chvíli koukáme na děti, které si hrají, rychle nám sepne jedno velké a úžasné AHA. Právě ony hry jsou z drtivé většiny tím, co děti dělá dětmi. To, co v souvislosti s hrou vymyslí dětská hlavička, nás dospěle už dávno nenapadne.

Ne vždy se ale společné hraní povede. Koneckonců i o tom jsem si povídala se třemi maminkami.

Milé maminky, povězte nám prosím, jak staré děti vám doma pořádkávají?

Irena: Já mám pětiletého Lukáše a dvouletou Marianu.

Linda: My doma máme šestiletou Barboru a tříletá klučičí dvojčata.

Kristina: U nás jeden syn. Pětiletý Tomášek.

Přibližte prosím ostatním maminkám, jak to vypadá, když si vaše děti chtějí hrát?

S vámi, bez vás, spolu, atd. Uchopte, jak potřebujete.

Irena: V tomto ohledu je to pro mě docela náročné. Márinka si ještě na nic pořádně hrát neumí a Lukáš by zase naopak pořád seděl u logických deskových her. Samozřejmě u těch nenáročných jako je pexeso, člověče, karty a různé jiné dětské přemýšlečnické hry. Je to ale problém, protože obě děti jsou dosti vzteklé a u Márinky musím konstatovat, že ta je na mě i hodně fixovaná. Když se jim snažím vyjít vstříc oběma, vždy to někde drhne.

Linda: Jsem docela ráda, že je ta nabídka možností v otázce tak pestrá. Moje děti si totiž se

mnou nechtějí hrát vůbec. A to opravdu nepřeháním. Když poslouchám kamarádky, jak si s nimi děti pěkně hrají celé hodiny, bývá mi z toho kolikrát smutno. To ale člověk nemůže tak brát. Každé dítě je jiné a někteří prckové si opravdu hrají nejraději sami. To je případ jak naší Barborky, tak Štěpána i Olivera. Když už probíhá nějaká delší hra, kluci si hodně frčí s autíčky. Staví jednoduché tratě a jezdí po nich vším možným. To o nich nevím třeba celé dopoledne. A naše školačka byla odmalinka to samé v bledě modrém. Byť neměla dětského partáka, pořád si hrála sama. Nejdřív s kostkami a stavebnicemi, v období školky ji pochopitelně nejvíce bavilo hrát si na paní učitelku. Spolu jsme si ale hrály skutečně snad jen dvakrát. Ted' už za mnou třeba přijde, že by si ráda hrála na kadeřnici, ale stejně to vždy vydrží pár minut a jde si třeba malovat.

Kristina: Vzhledem k tomu, že Tomášek je zatím sám, hrajeme si spolu velice často. U nás je to ale spíše tak, že tím iniciátorem jsem já. Jsem taková citlivější povaha a vždy mi bylo líto, že Tom nemá sourozence. I proto společně hraní většinou navrhuju já. Musím ale také přiznat, že někdy je lepší nezúčastňovat se. Když třeba vidím, že si Tomášek hraje na ordinaci s různými panáčky, mám tendenci se zapojit. Nabídnu mu, že budu pacient, ale vnímám, že se nesouhlasně ošívá a chce si hrát sám. Dříve, když jsem se k němu připojovala i přes jeho drobný nebo nepochopený nesouhlas, nemívalo to dobré vyústění. To, že si děti chtějí hrát i samy, jsem se musela naučit, přiznávám.

Když už jsme se toho lehce dotkli, pojďme prosím konkrétně. Prozrad'te nám, jak, na co, s čím, jakým způsobem, atd., si vaše děti hrají nejraději?

Irena: Já se budu asi trochu opakovat. Moje děti na to hraní skutečně moc nejsou. Malá Mária ještě pořádně vědomému hraní si nejen že nerozumí, ale nic jí také dlouho nebaví. Dvouleté děti spíše baví zkoumat vše v bytě, rozkramaří kde co, vše si prohlížíjí a zajímá je každá věc doma. Hračky ji ale zatím nebaví vůbec. A to dokonce ani ty, které svítí či vydávají zvuky. Od babiček má plno imitací hudebních nástrojů, mluvicí pohádkové ovladače, dětské hrací knížky, ale s ničím jsem zatím nepochodila déle než slabou čtvrt hodinu. Chce být neustále se mnou a vyžaduje permanentní pozornost. Když si k ní tedy sednu a pokoušíme se stavět například pěnové kostky, nezámjem. Hru si představuje tak, že se po mě válí. I proto

si s Lukášem zmíněné deskové hry hraje nejčastěji manžel.

Linda: V tomto ohledu u nás chybí to společné hraní. Kluci se vyřádí s autíčky, vlaky, autobusy a letadly. Barunka už je slečna, což už je jiné. Hodně ji baví malovat, zdokonaluje se ve čtení, a pokud si už hraje, hraje si hodně na povolání, která zná. Tedy na paní prodavačku a na obchod, na doktorku, na školu nebo na knihovnu. Co mě osobně v otázce společného hraní dost uklidňuje, je alespoň to, že si všichni dohromady hodně hrajeme na schovávanou. Máme velký dvůr, tak nám jen stačí vyběhnout ven a pustíme se do hry. Totéž třeba míčové hry. Kluci se u toho samozřejmě spíše jen tak potulují, ale i tak mám vždy dobrý pocit.

Kristina: U nás je bezkonkurenčně nejoblíbenější hra na strojevedoucí a na obchod. To Tom vydrží neskutečně dlouho a takovou hrou se nechá zcela pohltit. Když pak musíme končit, často to doprovází Tomíkovo naštvání a přemlouvání. Když si chce syn ale hrát sám, nejčastěji jej najdu u kinetického písku. Ten jej strašně baví a neustále dokupujeme další a další sady. Z něj pak staví různé obrovské hrady a zámky, jeskyně, dálnice, města, podvodní svět a mnoho dalšího.

Pošlete prosím závěrem ostatním maminkám malý vzkaz, který jakkoliv souvisí se světem dětských her.

Irena: Já bych maminky možná ráda trochu povzbudila. Vzhledem k tomu, že to sama dobře znám a doma mám děti, které za tu nezáživnější hru považují vytahování věcí ze skříní nebo pexeso jen na truc mladšímu sourozenci, vím, jak je to někdy složité a vyčerpávající. Každý den si můžete říkat, že dnes to třeba uděláte jinak, ale ta trpělivost vám v jeden moment dojde znovu. Myslím si ale, že je to úplně normální a vyostřené okamžiky, které jsou spjaty paradoxně s něčím tak hezkým, jako je hraní si, známe všechny.

Linda: Maminky, pokud si s vámi vaše děti nechtějí hrát, nic si z toho nedělejte. Není pravidlem, že každé dítě si nutně potřebuje a bude chtít hrát s rodiči. Společný čas můžete trávit i jinak a dítě nemusíte rozvíjet hrou za každou cenu. A už vůbec ne, když o to dítě nestojí. Když budete brát hrací situaci takovou, jaká je, uleví se vám a nebudete si zbytečně nic ztěžovat.

Kristina: Hrajte si s dětmi, pokud o to stojí. Když si o společnou hru dítě řekne, zažijete nezapomenutelné chvílky. Pokud ale například zrovna nemáte čas, nevyčítejte si to a hledejte další příležitosti.

Hry přispívají k rozvoji a vzdělávání dětí

V batolecím a předškolním věku zdokonalují děti své schopnosti a dovednosti, aby v pohodě zvládly přechod do období školního. Za pár let urazí obrovský kus na cestě za poznáním. Učení by ale mělo mít hravou a zábavnou formu, protože tak se poznatky lépe pochopí a zapamatují.

Kromě klasických hraček k tomu nemalou měrou přispívají různé deskovky a jiné hry, jejichž nabídka je tak pestrá, že je někdy pro rodiče těžko vybírat. Na to, jak se ve světě her zorientovat a podle čeho je dětem nabízet, jsme se zeptali Štěpána Peterky, vývojáře dětských her ze společnosti Dino Toys.

Od kolika let mohou děti zaujmout deskové či jiné skupinové hry?

Herní prvky v pohybových či hudebních aktivitách využívají rodiče i učitelé v dětských kolektivech od útlého věku, řekněme určitě od dvou let dítěte. U deskových her se také setkáme s hranicí dva roky, s kterou bych však byl opatrný. Alespoň elementární skutečné vnímání hry, tedy aktivity, která se řídí nějakými pravidly, můžeme dobře pozorovat u dětí od tří let výše, občas třeba od dvou a půl. Závisí to na vývoji lidského mozku, ale samozřejmě je to – stejně jako vše v životě člověka – velmi individuální. Od tří let ale rozhodně většina dětí chápe jednoduchá pravidla her, ve kterých hledáte obrázky, poznáváte barvy či které jsou doprovázeny pohybovými nebo zvukovými aktivitami.

Jak tedy vybírat hry pro starší batolata, aby děti vydržely hru sledovat?

Tříleté děti obvykle vydrží soustředit se na hru pět až deset minut. Jedním ze základních kritérií by tedy měla být délka hry, kterou výrobce vždy avizuje. Dají se samozřejmě použít i déle trvající hry, ale je dobré je časově přizpůsobit. Druhým kritériem jsou použité komponenty. Jednak by neměly být ohrožující na zdraví (tj. vyrobeny z nezávadných materiálů, bez malých částí), a zároveň by měly být dobře uchopitelné do ruky dítěte. Obecně platí, že čím menší dítě, tím větší by měly být herní součásti. Třetí věc, kterou bychom neměli opomenout, je prožití ze hry. U malých dětí je to hlavně zážitek z úspěchu. Vybírejte zprvu hry nekonfliktní, případně kooperativní, u kterých si dítě získá kladný vztah k hraní.

Které hry baví předškoláky a mladší školní děti – čemu dávají přednost holky a čemu kluci?

U mladších dětí nehraje velkou roli to, zda jde o chlapečka, nebo o holčičku. Samozřejmě, pokud

jsou hry tematicky laděné, můžeme očekávat, že holky budou tíhnout ke hrám s princeznami, a kluky osloví zábava s motivy aut. Ale obě skupiny budou určitě preferovat hry, ve kterých zažijí napětí, radost, pocit úspěchu, emoce. Malé děti upřednostní hry, ve kterých uplatní své dovednosti – postřeh, paměť, jemnou motoriku. Chtějí totiž být u her aktivní, v pohybu, v dění. Každou hru přitom můžeme využít k rozvoji a získání nových dovedností. I takové klasické Člověče, nezlob se naučí pravidlu střídání hráčů v tazích, podporuje trpělivost a u starších dětí náznaky strategického uvažování, kdy vyhodnocují, co jim který tah přinese.

Pokud hrajete hry, kde se střídáte v tazích (např. u her *Pexeso*, *Schovka*, *Pojď si hrát!*), je lepší, když hrajete ve dvou až čtyřech hráčích, aby prodlevy mezi jednotlivými tahy nebyly příliš dlouhé. Budete-li s dětmi hrát hru, která stále aktivně zapojuje všechny hráče, nebo alespoň jejich větší část, můžete mít klidně i menší třídní kolektiv. Takových deskovek však není mnoho. Příkladem mohou být hry s pohybem nebo postřehové hry, ve kterých musí všichni zapojení neustále dávat pozor a reagovat co nejrychleji na situace, které ve hře nastanou (např. u hry *Správná dvojka*).

Hrají děti raději s dospělými, jen mezi sebou nebo dohromady?

Mladší děti raději spíše s dospělými, kteří jsou ve hře benevolentnější a nesnaží se dítě za každou cenu porazit (i když i tací rodiče se najdou). Obvyklé jsou také situace, kdy dítě, byť má sourozence či kamarády, vyhledává jako partnery do hry právě rodiče. Pokud má věkově hodně blízké kamarády, často ho baví hra s nimi, protože jsou jejich schopnosti a šance na vítězství vyrovnané. Ale třeba u sourozenců, kteří jsou od sebe věkově vzdáleni jen dva, tři roky, se v útlém věku velmi projevuje převaha staršího dítěte. Z tohoto pohledu jsou ideální hry kooperativní, kdy všichni táhnou za jeden provaz proti hře, optimálně s rodičem v roli moderátora.

Hraj si, tvoř, uč se a přemýšlej!

První kostky – kdo by si na ně nepamatoval! Je jedno, jestli jsou čtyři nebo víc. Podstatné je, že batole začne chápat, že když je správně poskládá, uvidí obrázek. Kostek, které dokáže sestavit, začne pomalu přibývat a už je tu první stolní hra, kde se řeší úkoly. Dostat figurku do domečku, najít odpověď na otázku, spojit související obrázky. Kostky a hry mají v oblíbě nejen děti. Časem se dítě zdokonalí tak, že bude v rodinných hrách vítězit, i když mu nebudete potajmu pomáhat.

Dřevěné kostky Ovoce

České dřevěné obrázkové kostky ze smrkového dřeva jsou ručně vyráběné, bezpečné a nezávadné. Padnou skvěle do ruky a trénují u dětí představivost, zručnost, jemnou motoriku a zároveň učí barvám a základním druhům ovoce.

Dřevěné kostky Povolání

Tradiční dřevěné české kostky se šesti motivy ke skládání. Trénují prostorové vnímání i motoriku. Jsou zábavné a naučné zároveň, po složení obrázku si můžete o jednotlivých profesích vyprávět a učit se prvky, které jsou pro daná povolání typické.

Schovka

Zábavná pamatovací hra od českého autora pro malé děti. Zahrajte si se zvířátky na schovávanou! Dokážete je všechny najít? Hra má více úrovní obtížnosti.

Krtek a kamarádi

Dvě hry určené pro nejmenší děti rozvíjí jejich poznávací schopnosti, barvocit a učí je všimát si souvislostí ve svém okolí. Dokážete spojit k sobě Krtečka a kamarády do správných dvojic podle různých prvků?

Nalož Tatru

Strategická dětská hra, ve které se snažíte dovézt se svou tatrovkou potřebný materiál na stavbu dřívě než ostatní. Každou trasu je třeba dobře promyslet. Variabilní hrací plán je složen z velkých puzzle dílků, figurky mají podobu legendárních tatrovek.

Chytré kvízy pro předškoláky

Zábavné kvízové hry pro předškoláky, díky nimž si děti nenásilnou formou spolu s rodiči procvičí vše, co by v daném věku měly znát a umět. Předškoláci tak rozvíjejí řeč a smysl, logické myšlení, osobnost i pohybové a kreativní schopnosti, aby zvládli hladký nástup do školy.

Hry a kostky jsou k dostání na www.mojedino.cz.

Hry venku podporují motorické dovednosti a prospívají zdravému vývoji

Mezi doporučení pro zdravý životní styl nejen malých dětí, ale i dospělých, patří co nejčastěji pobyt venku a pohybové aktivity.

S vhodnými hračkami děti mohou rozvíjet své motorické schopnosti, učí se novým dovednostem, překonávají překážky a užívají si spoustu legrace. Navíc se venku zabaví mnohem snáz než doma. Mají více prostoru k pohybu, hry mohou být akč-

nější a zábavnější. A rodiče se nemusí bát, že se v obýváku nebo kuchyni něco rozbije.

Pestrou paletu hraček pro venkovní aktivity nabízí značka Little Tikes. Vybrali jsme pro vás ty, které jsou u dětí nejoblíbenější.

Řapací autíčko Cozy Coupe

je jedna z nejoblíbenějších hraček Little Tikes. Batolata toto autíčko prostě milují. Má veselý design a děti s ním mohou velmi lehce a zcela intuitivně manévrovat. Nechybí funkční klakson a malý úložný prostor na hračky, které je potřeba přemístit. Hodí se k použití i uvnitř i venku, děti podporuje v aktivní hře, představivosti a pomáhá s rozvojem motorických dovedností. Autíčko se vyrábí v mnoha designových variantách, může být v podobě romantické vily, nebo klidně i jako policejní hlídka.

Piknikový stoleček Junior Primary

poslouží na piknik, kreslení nebo spoustu jiných aktivit a projektů. Má krásné a jasné barvy, cestivou horní desku, pohodlné lavice, takže bude pro děti pohodlný a přitom bezpečný.

Rozveselte si zahradu novým usměvavým kamarádem – **pískovištěm ve tvaru veselé želvy**. Klasická hračka na zahradu je ideální zábavou pro děti během slunných dnů. Může se použít buď jako pískoviště nebo jako bazének na míčky. Přední nohy želvy jsou zároveň sedátka, aby děti při hraní měly dokonale pohodlí. Želví krunýř slouží jako kryt, když se pískoviště nepoužívá.

Pískoviště ve tvaru dřevěného pařezu je ideální zahradní hračkou. Po stranách jsou vylišovaná sedátka pro pohodlné hraní. Ve chvílích, kdy se pískoviště nepoužívá, je možné jej zakrýt odnímatelným víkem. Díky tomu lze písek snadno ochránit před znečištěním nebo před návštěvou domácích mazlíčků.

Velká skluzavka

Sunshine je vybalena pohodlnými schůdky a skluznou plochou s mírným sklonem. Stabilitu zajišťuje široká základna. Jakmile skluzavku postavíte na zahradu, uvidíte, jakou budou mít děti radost z lezení a klouzání. Skluzavku je možné složit, abyste ji mohli jednoduše uskladnit.

Barevná prolézačka Sunshine pro nejmenší zabaví vaše ratolesti na celé hodiny. Můžete ji použít uvnitř i venku. Děti v ní najdou „tajné chodby“, skluzavku a úkryt uvnitř. Stěny mají otvory, pomocí nichž lze na prolézačku vylézt, děti jimi mohou také prolézt dovnitř prolézačky a ukrýt se při hře na schovávanou.

S vodním stolem Továrna na vodotrysky

si děti užijí mnoho zábavy nejen při hře se svými kamarády, ale i když si budou hrát samy. Základem vodního stolu jsou trubičky a spojovací součástky, pomocí nichž se děti naučí základy vědy a techniky. Vodní stůl se snadno udržuje, protože má na dně výpusť pro rychlý odtok vody.

Více na www.little-tikes.cz

Batole zdokonaluje chůzi i jemnou motoriku

První začátky nácvičku chůze můžete očekávat kolem 8. měsíce. Ve 12. a 13. měsíci se již většina dětí snaží udržet ve stoji bez držení a udělat několik kroků. Jakmile dítě udělá několik samostatných krůčků, velmi se mu to zalíbí a poměrně rychle svou chůzi zdokonaluje. Přibližně ve 30 měsících (2 a půl roku) se naučí ovládat jemnou motoriku při chůzi. Bude umět chodit po špičkách, chodit do schodů vždy stejnou nohou napřed, nebo dokonce již zkusí nohy střídát. S přidřením umí jít i ze schodů dolů, ale bude klást na schod vždy stejnou nohu. Ve třech letech již dokáže na chvíli stát na jedné noze nebo na ní poskakovat.